

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 1

PLAN DZIAŁANIA KT 82 ds. Wyrobów Spirytusowych

STRESZCZENIE

KT 82 ds. Wyrobów Spirytusowych zajmuje się opracowywaniem norm z zakresu terminologii, wymagań jakościowych, pobierania próbek, metod badań, pakowania, przechowywania, transportu dotyczących: produkcji destylatu pochodzenia rolniczego (spirytusu surowego) i alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego (alkoholu rektyfikowanego) w rozumieniu przepisów rozporządzenia UE 2019/787, produkcji napojów spirytusowych (m.in. wódki, brandy, whisky, gin, rum oraz likiery) oraz produkcji drożdży piekarskich świeżych i suszonych.

Kwestie dotyczące m.in. znakowana napojów spirytusowych zawarte są w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/787 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji i etykietowania napojów spirytusowych, stosowania nazw napojów spirytusowych w prezentacji i etykietowaniu innych środków spożywczych, ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, wykorzystywania alkoholu etylowego i destylatów pochodzenia rolniczego w napojach alkoholowych, a także uchylające rozporządzenie (WE) nr 110/2008.

Polska posiada tylko dwa oznaczenia geograficzne w kategorii napojów spirytusowych (<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>) z 246 napojów spirytusowych zarejestrowanych w Unii Europejskiej. Są to: Polska Wódka/Polish Vodka oraz Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej/Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass / Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej. Produkty z oznaczeniem geograficznym są gwarancją jakości i specyficznego smaku (korzyści dla konsumentów), ale też zawierają w sobie tradycje związane z danym obszarem geograficznym. Są wizytówką kraju. Około 10% wódki produkowanej w Polsce spełnia kryteria definicji Polskiej Wódki/Polish Vodka.

W procesie produkcji wódki istotne znaczenie ma rodzaj i liczba przeprowadzonych operacji jednostkowych np.: destylacji, filtracji, kształtujących właściwości sensoryczne i jakość produktu. Wymaga to stosowania odpowiednich narzędzi (dokumenty normatywne) umożliwiających ścisłą kontrolę procesu produkcji uwzględniając różnorodność cech wyrobów w tym sektorze gospodarki. W tym kontekście bardzo ważna jest rola KT 82.

Do produkcji drożdży piekarskich mających zastosowanie w przemyśle piekarskim oraz cukierniczym, wykorzystuje się głównie szczepy drożdży z gatunku *Saccharomyces cerevisiae* fermentacji górnej. Produkcja drożdży piekarskich jest procesem kilkuetapowym. Drożdże piekarskie są produkowane w postaci drożdży prasowanych,

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 2

suszonych oraz suszonych instant. Jako jeden z czterech podstawowych składników pieczywa wpływają na jego jakość i wydajność, zatem ich jakość jest bardzo ważna.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

W Polsce jest około 50 gorzelnii wytwarzających alkohol rektyfikowany oraz destylat pochodzenia rolniczego oraz ok. 79 producentów napojów spirytusowych, w tym rosnący w ekspresowym tempie segment napojów spirytusowych premium. Zajmujemy pierwsze miejsce w produkcji wódek wśród krajów Unii Europejskiej i czwarte na świecie. Wódka z Polski jest alkoholem o najwyższej jakości, eksportowanym do wielu krajów świata.

W 2020 roku produkcja wódki w Polsce (w przeliczeniu na 100% alkoholu) wyniosła 970 tys. hl, a wartość jej eksportu z Polski 521 mln zł.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o podatku akcyzowym od 1 stycznia 2022 r. akcyza na napoje alkoholowe wzrośnie o 10% (prócz cydru i perry o zawartości alkoholu do 5% obj.), a w każdym następnym aż do 2027 roku – o kolejne 5%, co niewątpliwie przyczyni się do dużego wzrostu cen tych napojów. Wobec tego przed branżą alkoholową stoją nowe wyzwania. Jednym z zauważalnych trendów jest odpowiedź na zainteresowanie konsumentów wyrobami z segmentu premium i rozwój tego sektora oraz wprowadzanie na rynek coraz to nowszych propozycji (np. nowe, niestandardowe warianty smakowe czy też produkty wysokiej jakości wyrabiane przez niewielkich, lokalnych producentów).

Wysokie podatki, a także relatywnie wysokie ceny napojów spirytusowych i innych alkoholi, to jedna z kluczowych przyczyn rozwoju nielegalnego rynku alkoholi w Polsce. Problem z nielegalnym alkoholem istniał od zawsze, jednak w obecnej sytuacji, po wprowadzeniu ograniczeń dotyczących jego sprzedaży oraz braku możliwości jego reklamy (ustawa z 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych) oraz corocznie indeksowanych wzrostów akcyzy, stał się bardziej aktualny. Zmiany w prawie będą mogły mieć bezpośredni wpływ nie tylko na przemysł spirytusowy, ale mogą również doprowadzić do zwiększenia się szarej strefy. Z danych Służby Celnej (obecnie Krajowej Administracji Skarbowej - KAS), wynika, że do Polski trafiają nielegalnie przede wszystkim alkohole o dużej zawartości alkoholu (wyrabiane przede wszystkim z nielegalnie odkażanego alkoholu produkowanego z łatwo dostępnych płynów do spryskiwaczy czy podpałki do grillu). Wobec tego ważnym problemem jest zwiększenie nadzoru nad tym sektorem oraz opracowanie skutecznych metod walki z szarą strefą.

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 3

Obecnie w Polsce są dwie firmy produkujące drożdże piekarskie. Żadna z nich nie jest z polskim kapitałem.

Na rynek produkcji i sprzedaży drożdży składają się dwa produkty, a mianowicie drożdże w stanie stałym oraz mleczko drożdżowe.

Rynek drożdży jest rynkiem stabilnym, ponieważ nie istnieją produkty substytutowe wobec drożdży, które są niezbędne m. in. do wyrobu pieczywa. W związku z rozwojem technologicznym można wyróżnić drożdże lepsze jakościowo - o wyższej zawartości suchej substancji, lepszej sile pędnej, trwalsze (a przez to droższe) oraz drożdże standardowe (tańsze).

WYBRANI PRODUCENCI WÓDEK W POLSCE ORAZ MARKI (na podstawie: Raport KPMG w Polsce oraz WEI – Przemysł Spirytusowy w Polsce).

- **Koncern CEDC** (Russian Standard Corporation) - jest największym na świecie producentem wódki, z roczną sprzedażą przekraczającą 270 mln litrów. Sprawuje kontrolę nad 44% polskiego rynku napojów spirytusowych. Posiada cenione i rozpoznawalne znaki towarowe takie, jak: **Bols**, **Żubrówka**, **Absolwent**, **Soplica**, **Vodka Palace**.
- **Stock Polska** - stanowi część międzynarodowego koncernu **Stock Spirits**, który powstał z połączenia Oaktree Capital Management (nabywca lubelskiego Polmosu) i włoskiej spółki Eckes & Stock. Firma posiada 29,5% polskiego rynku napojów spirytusowych. Specjalność Stock Polska to: **Żołądkowa Gorzka** (jedna z najlepiej sprzedających się napojów spirytusowych na polskim rynku), **Żołądkowa Deluxe**, **Stock Prestige** oraz rodzina likierów bądź napojów spirytusowych **Lubelska** (Żurawinówka, Wiśniówka, Miodówka, Orzechówka, Jarzębiak, Malinówka, Cytrynówka). Producent równie dynamicznie rozwija się w zakresie wódek, w którym znajdują się m.in.: **Czysta de Luxe** oraz **Orkisz**. Uznaniem konsumentów cieszą się również Stock Gin oraz Brandy Stock 84.
- **Pernod Ricard** – francuski koncern jest właścicielem najstynniejszej polskiej marki - **Wyborowa**, eksportowanej do przeszło 90 krajów świata na 6 kontynentach. Ponadto jest dystrybutorem wódki **Absolut**, szkockich whisky: Chivas Regal, Clan Campbell, Ballantines, cognac-u Martell, ginu Seagrams, tequili Olmeca, napojów spirytusowych anyżowych: Ricard i Pernod, irlandzkiej whiskey: Jameson, rumu: Havana Club i likieru Malibu oraz czeskiego likieru Becherovka. Wśród produktów znajduje się również marka **Luksusowa** (produkowana od 1928 roku), „**Polska Wódka**”, **Pan Tadeusz** oraz napoju spirytusowego **Siwucha**.
- **United Beverages** polska spółka akcyjna działająca na terenie Torunia przejęła spółkę Sobieski Trade oraz nabyła 80% udziałów w należącej do Grupy Żywiec Distribev Orbico. Jest właścicielem takich znaków towarowych jak **Sobieski**, **Krupnik**, **Danzka**, **Marie Brizard** oraz **William Peel**.
- **Brown-Forman Polska** - należy do międzynarodowego koncernu Brown Forman. Najbardziej znane znaki towarowe to: **Finlandia**, **Maximus Vodka**, Tennessee Whisky Jack Daniel's, bourbon whisky Woodford Reserve oraz niezwykle popularne likiery Southern Comfort, De Kuyper, Carolans Irish Cream.

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 4

- **Polmos Bielsko-Biała S.A.** – jest właścicielem zakładu z tradycjami sięgającymi 1827 r. Najbardziej znane znaki towarowe to: wódki **Extra Żytnia** i **Złoty Kłos** oraz likier jajeczny Advocaat.
- **Bartex Bartol Wine & Spirits** - w ostatnich latach firma zajęta się również produkcją napojów spirytusowych: wódki, brandy i whisky. Najbardziej znane marki wódek to **Vodka.pl**, **Kłosówka**, **Tur Vodka** i **Poland**. W ofercie także brandy Budafok produkowane przy współpracy z największym węgierskim producentem brandy.
- **Henkell Freixenet Polska** – produkują np. **Gin Lubuski**.
- **Moët Hennessy Polska Sp. z o.o.** – (należy do francuskiego koncernu **Louis Vuitton (LVMH)**) – jest właścicielem znaku towarowego **Belvedere** – luksusowej polskiej wódki zbożowej, która jest produkowana w Żyrardowie.

Polskie znaki towarowe, będące własnością krajowych producentów:

- **Chopin** – jedna z najdroższych wódek. Wytwarza ją polski **Polmos Siedlce**.
- **Żytnia** – jej korzenie sięgają XIX wieku i fabryki w Bielsku, powstaje w Bielsku-Białej, a dokładniej **Śląskiej Wytwórni Wódek Gatunkowych**.
- **Krakus** – producentem jest **wrocławski Polmos**.

PRODUCENCI DROŻDŻY PIEKARSKICH W POLSCE

- **Lesaffre Polska SA** - jest producentem drożdży piekarskich prasowanych i płynnych, polepszaczy, mieszanek piekarskich i cukierniczych oraz dodatków dla branży piekarskiej i cukierniczej. Firma ma siedzibę w Wołczynie (woj. opolskie), gdzie mieści się fabryka drożdży. Firma posiada również oddział produkujący polepszacze i mieszanki w Łodzi oraz Centrum Piekarnicze w Warszawie. Od 10 lat spółka jest częścią francuskiej Grupy Lesaffre.
- **Lallemand Polska** z siedzibą w Józefowie k/Błonia – jest producentem drożdży piekarskich świeżych prasowanych w różnym asortymencie.
Głównymi odbiorcami norm opracowywanych przez KT 82 są producenci wyrobów alkoholowych, producenci drożdży, służby inspekcyjne oraz organizacje rządowe.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Co roku jedynie z tytułu samej akcyzy (nie licząc VAT-u i innych podatków) branża spirytusowa wnosi do budżetu państwa ok. 8 mld złotych.

W 2020 roku łączna wartość rynku alkoholowego w Polsce wyniosła 39,26 mld zł. Sprzedaż napojów spirytusowych stanowiła 34% tego rynku. Z danych GUS wynika, że spożycie wódek, likierów i innych napojów spirytusowych na jednego mieszkańca wyniosło 3,7 litra (100% alkoholu).

Przemysł napojów spirytusowych jest mocno zakorzeniony w polskiej gospodarce. Na jego rzecz pracują producenci rolni, gospodarstwa sprzedają mu surowce, z którego wytwarzane są artykuły spirytusowe. Rocznie na zakup dóbr i usług branża spirytusowa przeznaczona ok. 1,3 mld zł. Zdecydowana większość tych środków jest wydawana w

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 5

kraju, na czym korzystają m.in.: sektor opakowań, sektor transportowy oraz dostawcy surowców. Ponad 90 proc. dostawców towarów i usług to firmy zlokalizowane w Polsce. Rocznie polskie gorzelnie przerabiają ok. 50 tys. ton ziemniaków i ok. 750 tys. ton zboża.

W branży spirytusowej zatrudnionych jest bezpośrednio około 5,5 tys. osób, zarówno w dużych firmach, jak i gorzelniach oraz w niewielkich zakładach rzemieślniczych. Większość podmiotów (około 98%) to firmy małe i średnie.

Wielkość rynku produkcji drożdży w Polsce wynosi ok. 90 tysięcy ton rocznie, a całkowita jego wartość szacowana jest na około 135-140 mln zł rocznie. Wielkość produkcji pozwala na zaspokojenie potrzeb zarówno rynku polskiego, jak i szeregu rynków zagranicznych. W siłę rosną także importerzy. Wartość drożdży sprowadzonych w zeszłym roku do Polski, wyniosła ok. 30 mln zł.

Analitycy przewidują stały wzrost tego rynku ze względu na rosnący popyt w branży spożywczej oraz wdrożenie nowych przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności. Istotną rolę w rozwoju przemysłu drożdżowego spełniają ekstrakty drożdżowe, które cieszą się dużym zainteresowaniem producentów żywności. Ich zastosowanie stwarza możliwość ograniczenia sodu oraz wzmocnienia i poprawy smaku niektórych produktów. Ponadto coraz częściej zauważa się walory zdrowotne drożdży, które są bogate w białka i mogą działać jako probiotyk.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Działania KT 82 mają wspierać branżę spirytusową i drożdżową poprzez dostarczanie opracowań umożliwiających ścisłą kontrolę procesu produkcji. Biorąc pod uwagę szeroki wpływ tej branży na wiele dziedzin życia gospodarczego oraz jak duże korzyści przynosi budżetowi państwa i lokalnym budżetom realizacja prac w KT 82 może przyczynić się do utrzymania tej pozycji.

Polskie Normy z zakresu KT 82 mogą być wykorzystywane do kontroli jakości surowców, produktów pośrednich/półproduktów i produktów finalnych – zwiększając gwarancję kierowania do konsumentów wyrobów o najwyższej jakości, także w aspekcie bezpieczeństwa zdrowotnego.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 6

- Okresowe przeglądy Polskich Norm własnych pod kątem aktualności ich postanowień.
- Opracowanie nowych metod analitycznych umożliwiających szybką identyfikację zafałszowań produktów, co niestety w sektorze wyrobów spirytusowych stanowi poważny problem. W tym zakresie bardzo ważny jest udział środowiska naukowego z różnych ośrodków oraz ścisła jego współpraca z przemysłem spirytusowym oraz drożdżowym. Dla przykładu: w SGGW w Warszawie w Instytucie Nauk o Żywności prowadzone są badania nad zastosowaniem spektroskopii FT-IR do badania jakości oraz zafałszowań wybranych produktów spożywczych w tym wyrobów spirytusowych (np. wódki, , whisky, gin). Wskazana jest dyskusja nad możliwością zastosowania tej metody w praktyce.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

W celu osiągnięcia powyższych celów KT 82 przyjętą następującą strategię:

- Dyskusja i analiza oczekiwań stron zainteresowanych tematyką napojów spirytusowych oraz drożdży piekarskich.
- Wyznaczenie priorytetów przy ustalaniu programu prac KT uwzględniających ww. analizę.
- Poszukiwanie sponsorów do realizacji tematów normalizacyjnych, spośród producentów spirytusu, wyrobów spirytusowych, producentów drożdży piekarskich oraz środowisk zainteresowanych niniejszą tematyką.
- Poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych.

4.3. Aspekty środowiskowe

Tematyka działalności KT 82 nie jest bezpośrednio powiązana z aspektami środowiskowymi.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Brak środków finansowych na opracowanie nowych PN oraz wytypowanych do nowelizacji podczas okresowych przeglądów PN.

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego

PLAN DZIAŁANIA KT 82

DATA: 2022-01-27

Wersja: nr 3

Strona 7

XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE**6.1 Wykaz opublikowanych Polskich Norm i Polskich Dokumentów Normalizacyjnych**

<https://sklep.pkn.pl/?m=product&a=find&cmd=&pfsymbol=&pfics=&pfsymbolopt=e&pfname=&pfnameopt=e&pfreplace=&pfinsert=&pfreplaceopt=e&pfinsertopt=e&pfisbn=&pfkt=88&pfnormyopt=a&pfrows=50&submit=Szukaj>

6.2 Wykaz aktualnie opracowywanych projektów

Brak

6.3. Wykaz propozycji tematów normalizacyjnych dla których KT przewiduje pozyskanie środków na opracowanie w ramach prac na zamówienie

W zależności od potrzeb rynku i możliwości finansowych aktualizacja postanowień PN własnych wytypowanych przez KT do nowelizacji w wyniku okresowych przeglądów PN w kolejnych latach.